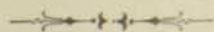

կատար ցուցակը ամբողջ ընտրութեան նկարագրութեան հետ:

— Մ. Աթոռի հոգևոր ճեմարանում դասախօսութիւններ պիտի կարդացուին եկեղեցական, մատենագրական և պատմական նիւթերի մասին կաթողիկոսական պատգամաւորներին մտաւոր զբօսանք պատճառելու նպատակով:

Մայր Աթոռի «Արարատ» ամսագրի խմբագրութեան:

Բարձրագատիւ Տ. Մեսրոպ վարդապետը իւր «Եջմիածին և հայոց հնագոյն եկեղեցիներ» աշխատութեան մէջ (Ազգ. հանդէս XV և XVI) Զուարթնոց եկեղեցւոյ մասին խօսելիս յայտնում է, որ մանրագնին յատակագիծն գլխաւոր եկեղեցւոյ կազմել է Քրիստափոր Տէր Սարգսեանը, իսկ ընդհանուր յատակագիծը ճարտարապետ Թորամանեանը: Այս տեղեկութեան հիման վերայ Հ. Գարեգին վարդ. Յովնէվիեանը Մառի «О раскопках Ави 1906 г.» աշխատութեան քննադատութեան մէջ (Արարատ, 1908, մարտ) յիշում է, թէ Զուարթնոց եկեղեցւոյ վերակազմութեան երկու նախագծեր են կատարուած: Այս կէտը առիթ է տուել ուսուցչապետ Մառին իւր «Անւոյ շարք № 2 երես III ծանօթութեան մէջ տարակոյս յայտնել, թէ ինչո՞վ պէտք է բացատրել այն հանգամանքը, որ 1905 թ. Մուրճի Մայիս համարում պ. Թորամանեանը Զուարթնոցի յատակագիծը հրատարակել է հինգ դռնով, իսկ Մեսրոպ վարդ. նոյն թուին «Եջմիածին և հնագոյն եկեղեցիներ» գրքոյի մէջ՝ Տէր Սարգսեանի յատակագիծն երեք դռնով. մինչդեռ Հանդէս Ազգ. մէջ նկատուում են յատակագծի վրայ կլիշէում քերուած երկու նոր դռները տեղ Թորամանեանի յատակագծի համաձայն:

Ես իբրեւ Զուարթնոց եկեղեցւոյ պեղումները կատարող և գործին բաւ տեղեակ, պարտք եմ համարում յանուն ճշմարտութեան յայտնել, որ պ. Թորամանեանն է առաջին անգամ ոչ միայն լրիւ յատակագիծ կազմողը, այլ և ամբողջ շէնութեան արտաքին և ներքին մանրագնին վերակազմողը 1904 թ. մարտ—յունիս ամիսներում:

Խաչիկ Ժ. Վ. Զաւարբնոց.